

Ruskoruosteheinä

Axag

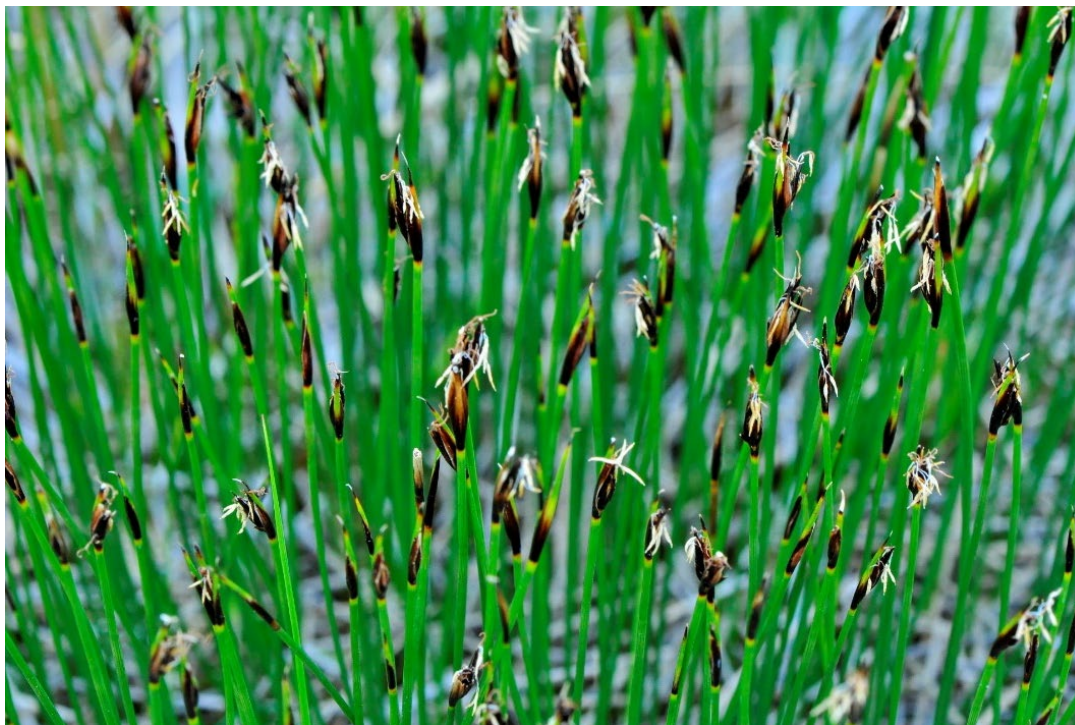
Schoenus ferrugineus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Rauhoitettu (LSA 521/2021)

Ahvenanmaalla rauhoitettu (ÅFS 3/2002)

Luonnehdinta

Ruskoruosteheinä on monivuotinen, tiiviisti mätästävä sarakasvi. Lehdetön varsi on 15–30 cm korkea, harmaanvihreä, liereä ja uurteinen. Tyvitupet ovat kiiltävän punaruskeat. Tiiviissä kukinnossa on 1–3 ruskeanmustaa sukkulamaista, litteää ja kiiltävää tähkää. Alimman tähkän tukilehti on kukinnon pituinen.

Elinympäristö ja levinneisyys

Ruskoruosteheinä on kalkinvaatija, joka kasvaa lettojen rimpi- ja välipinnoilla ja muilla kalkkipitoisilla avokosteikoilla. Ruskoruosteheinää esiintyy pääasiassa Kuusamon koillisosassa, mutta myös Pohjois-Karjalasta ja Ahvenanmaalta tunnetaan joitakin kasvupaikkoja.

Nykytila ja uhkatekijät

Ruskoruosteheinän uhanalaistumisen syynä on lettosoiden ojitus. Kasvi voi kuitenkin säilyä paikallaan pitkäänkin ojituksen jälkeen, mikäli suon kuivuminen on vähittäistä. Kasvupaikkojen vesitalouteen vaikuttavat ojitukset uhkaavat lajia edelleen. Yli puolet ruskoruosteheinän nykyisistä kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan ruskoruosteheinän kasvupaikka turvataan jättämälle se lähiympäristöineen ojitusten ulkopuolelle. Aiemmin ojitettuja kasvupaikkoja voidaan kunnostaa tukkimalla ojia, jolloin vesitalous palautuu luonnontilaisemmaksi. Osa ruskoruosteheinän kasvupaikoista saattaa olla metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty.

Lähteet

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.

Ranta, P. 1997. Ruosteheinä – axag. Teoksessa Ryttylä, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 240–241.

Kuva: Ari-Pekka Huhta